

УДК 37.013.73

Тихонова Тетяна Валентинівна

доцент, кандидат педагогічних наук,

Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

tihtan@ukr.net

ДИДАКТИЧНИЙ АНАЛІЗ ПОНЯТЬ «ІНФОРМАТИЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ» ТА «ІНФОРМАЦІЙНА КУЛЬТУРА»

Анотація. У статті на основі багатьох наукових джерел обґрунтовуються сутність та складові понять «інформатична компетентність» та «інформаційна культура»; проводиться їх порівняльний дидактичний аналіз. Автор визначає інформатичну компетентність як інтегровану здатність людини ефективно та результативно працювати в умовах інформаційного середовища; вона проявляється під час інформаційної діяльності та оцінюється за результатами діяльності. Інформаційна культура є показником рівня досконалості людини в інформаційній сфері діяльності; вона проявляється в процесі соціальної діяльності, комунікації, поведінці. Автор описує, як ці поняття відбиваються у цілях навчання, яким має бути зміст навчального матеріалу з погляду на пріоритет одного чи другого поняття, які методи та засоби потрібно застосовувати для набуття відповідних цілей, якою має бути діагностика результатів.

Ключові слова: інформатична компетентність; інформаційна культура; інформатичний продукт; продуктивно-технологічне навчання; компетентнісні завдання

Поняття «інформатична компетентність» та «інформаційна культура» часто використовуються авторами досліджень або розробниками інформатичних навчальних дисциплін як категорії, які є цілеутворюючими у формуванні та відборі змісту загальної та спеціальної інформатичної освіти. Історично першим з'явилося поняття «інформаційна культура», але у зв'язку з появою міжнародних освітніх нормативів [18-21], які декларують компетентнісний підхід, більшість авторів, описуючи цілі інформатичної освіти, використовують поняття «інформатична компетентність». Як правило, сучасні науковці зосереджуються або на понятті «інформаційна культура» або на «інформатичній компетентності»; мало хто з них проводить порівняльний аналіз цих понять.

Проблемою формування інформаційної культури в різні часи опікувалися такі вітчизняні дослідники, як М.М.Близнюк, Р.С.Гуревич, Н.Г.Джинчарадзе, М.І.Жалдак, В.І.Ключко, М.М.Левшин, Н.В.Морзе, Ю.С.Рамський, Е.П.Семенюк та ін. Поняття «інформатична компетентність» у своїх дослідженнях обґрунтовували М.С.Головань, Р.С.Гуревич, Ю.О.Дорошенко, Л.А.Карташова, Н.В.Морзе, О.М.Спірін та ін. Існує усталений науковий погляд, що інформатична компетентність є частиною інформаційної культури особи, або етапом її розвитку [4, 8, 9].

На нашу думку, було б цікавим порівняти дидактичну сутність цих понять, а саме: як ці поняття відбиваються у цілях навчання, яким має бути зміст навчального матеріалу з погляду на пріоритет одного чи другого поняття, які методи та засоби потрібно застосовувати для набуття відповідних цілей, якою має бути діагностика результатів.

Метою статті є обґрунтування дидактичної сутності категорій «інформатична компетентність» та «інформаційна культура» та їх порівняльний аналіз.

Визначаючи сутність інформатичної компетентності, ми користуємося загальним означенням компетентності, наданим Ю.О.Дорошенко: «компетентність слід

розглядати як інтегральну властивість особистості, що характеризує її функціональний прояв під час активної успішної ефективної діяльності у мінливих, непередбачуваних умовах з досягненням поставленої мети як запланованого результату такої діяльності. ... компетентність проявляється під час успішної діяльності і встановлюється за результатом діяльності, і тому є функціонально-результативним поняттям.» [5, с.15]. Тобто інформатична компетентність – це здатність (інтегрована властивість) людини до результативної ефективної діяльності в умовах інформатичного середовища; вона проявляється під час інформатичної діяльності і встановлюється за результатом цієї діяльності.

Різні автори описують різні моделі інформатичної компетентності. (Моделлю компетентностей будемо називати сукупність кластерів компетенцій, які повністю визначають вимоги до успішної певної діяльності. «Кластер компетенцій» - це загальноприйнятий термін для означення групи компетенцій, що пов'язані між собою). Найчастіше вживаними є такі кластери: кластер ключових та кластер спеціально-предметних інформатичних компетентностей; інформаційний, комп'ютерно-технологічний, процесуально-діяльнісний кластери [1]; методологічний, дослідницький, модельний, алгоритмічний та технологічний кластери [14]; теоретичний, практичний, методичний кластери [9] тощо.

Як правило, дослідники сутності інформатичної компетентності, наприклад [4, 13], обґрунтовуючи її психологічну (внутрішню) структуру, беруть за основу психологічну структуру компетентності І.О.Зимньої [7] та виділяють мотиваційний, когнітивний, поведінковий (діяльнісний), ціннісно-смысловий (ціннісно-рефлексивний), емоційно-вольовий компоненти.

Для визначення сформованості інформатичної компетентності використовують *структурні* (як правило, вони співпадають з компонентами психологічної структури компетентності) або *функціональні* критерії (вони визначають процесуальні характеристики діяльності: темп, інтенсивність, обсяг, різноманітність прийомів та дій, використаних суб'єктом при виконанні запропонованих завдань; та/або результативні показники діяльності: рівень та якість результатів у цільовій діяльності за встановлений час) [3].

На наш погляд, для наукового дослідження недостатньо структурних критеріїв (рівень знань, вмінь, мотиви, здібності, рівень саморегуляції тощо). Для того, щоб оцінити рівень сформованості компетентності як інтегрованої якості, потрібні інтегровані функціональні критерії. Також неможливо використовувати структурні критерії у навчальному процесі (вчитель або викладач може оцінити тільки рівень інформатичних знань та вмінь, для оцінювання психологічних складових компетентності він, зазвичай, не має часу та методичних інструментів).

Ми пропонуємо модель інформатичної компетентності, яка подана двома основними кластерами: *інформаційно-комунікаційною компетентністю як ключовою та інформаційно-технологічною компетентністю як предметною*.

Інформаційно-комунікаційна компетентність передбачає здатність людини розв'язувати інформаційні задачі (проблеми). Для її оцінювання можна використати критерії, розроблені міжнародною організацією ETS (Educational Testing Service) для оцінювання ІКТ-грамотності [17] (табл. 1):

Таблиця 1.

Критерії інформаційно-комунікаційної компетентності

Критерії	Відповідні уміння
Визначення	визначати та формулювати інформаційну проблему; ідентифікувати необхідну інформацію
Доступ	знаходити необхідну інформацію, використовуючи різні

	електронні джерела; обирати кращі з них
Оцінка	оцінювати якість знайденої інформації (актуальність, повноту, достовірність, корисність тощо)
Управління	організовувати та структурувати інформацію у вигляді, зручному для зберігання, швидкого доступу та подальшого використання
Інтеграція	створювати інтеграційні ресурси з заданої проблеми (порівняльні, узагальнюючі, синтезуючі таблиці, схеми)
Створення	створювати інформатичні продукти у відповідності до цілей подання інформації (вирішуємої проблеми); обирати відповідні інструменти
Передавання	адаптувати розроблений інформатичний продукт для певної аудиторії, передавати його за допомогою засобів комунікації з відповідною анотацією (анонсом для окремої групи користувачів) тощо

Зауважимо, що ці критерії були адаптовані та запропоновані російськими (В.Ф. Бурмакіна, М. Зелман, І.М. Фаліна [2]) та українськими (Морзе Н.В., Барна О.В., Вембер В.П., Кузьмінська О.Г. [11]) вченими для оцінювання рівня інформаційної компетентності учнів середньої школи, студентів вишів та працюючих вчителів.

Інформаційно-технологічна компетентність - це здатність людини проектувати та створювати інформатичні продукти. Під інформатичним продуктом ми розуміємо штучний інформаційний об'єкт, який має цільове призначення, та створений за певними вимогами (стандартами) і певними правилами (технологіями) за допомогою засобів ІКТ. Створення інформатичного продукту потребує знань інструментів, основних технологічних операцій у середовищі інструментального засобу, вимог до розробки відповідних продуктів (див. табл. 2). Інформаційно-технологічна компетентність відбиває техніко-технологічний аспект ключової компетентності, вона акцентує на здатності людини не просто вирішувати інформаційні проблеми, а долучати до цих проблем сучасні електронні інструментальні засоби обробки та передавання інформації.

Таблиця 2.

Критерії інформаційно-технологічної компетентності

Критерії	Відповідні уміння
Цілевизначення	формулювати цілі створення інформатичного продукту, його призначення
Проектування	створювати модель продукту (за вимогами); обирати інформатичний об'єкт(шаблон) для створення продукту
Визначення інструменту	вибирати інструментальну програму для створення продукту; обґрунтовувати свій вибір
Створення продукту	володіти окремими технологічними операціями; знати і володіти раціональною технологією створення продукту
Рефлексія	аналізувати результат на предмет відповідності поставленим цілям; аналізувати раціональність та ефективність обраної технології

Для того, щоб цілі формування інформаційної компетентності стали діагностичними (тобто їх можна було б перевірити за допомогою формальних критеріїв

та засобів діагностики), необхідно, на наш погляд, застосування у навчальному процесі методики продуктивно-технологічного навчання, яка була нами розроблена та представлена у посібнику [6]. У цьому випадку інформатична компетентність формується через уміння, знання та навички проектування та створення інформатичних продуктів за допомогою різних інструментальних засобів, а перевіряється та діагностується, наприклад, через розв'язання компетентнісних завдань [11] (наприкінці вивчення теми або навчального модулю).

Безумовно, поняття «компетентності» є вужчим ніж поняття «культури» у загальному значенні. Культура як об'єкт дослідження вивчається філософами, психологами, соціологами, культурологами, педагогами тощо. У педагогічному словнику надається таке означення цього поняття: «Культура - вся сукупність досягнень людства в історично певному рівні розвитку суспільства і людини, виражена в типах і формах організації життя і діяльності людей, а також у створюваних ними матеріальних і духовних цінностях. Культура містить у собі:

- по-перше, об'єктивні результати діяльності всіх людей (машини, технічні споруди, результати пізнання (книги, твори мистецтва, норми права і моралі і т. д.) – перший компонент культури;

- по-друге, суб'єктивні людські сили і здібності кожної людини, реалізовані в діяльності (відчуття, сприйняття, знання, уміння, виробничі й професійні навички, рівень інтелектуального, естетичного і морального розвитку, світогляд, способи і форми взаємного спілкування людей тощо) - другий компонент культури» [12, с.87].

Досліджуючи феномен інформаційної культури, Ю.С.Рамський розрізняє інформаційну культуру суспільства та інформаційну культуру особи: «Під інформаційною культурою суспільства будемо розуміти інтегральний показник досягнутого рівня розвитку інформаційних зв'язків у суспільстві і характеристики інформаційної сфери діяльності людей... Інформаційна культура особи є інтегральним показником рівня її досконалості в інформаційній сфері діяльності.» [15, с.25].

Інформатична компетентність є інтегральною особистісною якістю. Для того, щоб можна було порівнювати поняття «інформатична компетентність» з поняттям «інформаційної культури», звузимо останнє поняття до його особистісно-діяльнісного аспекту, тобто будемо розглядати поняття «інформаційна культура особи».

В інформаційній культурі особи, на думку Ю.С.Рамського [16], виділяються такі взаємозв'язані складові:

- *інтелектуальний (інформаційно-інтелектуальний) потенціал* - певна система інтелектуальних здатностей до будь-яких форм пізнання, діяльності, творчості; є складовою інтелектуальної готовності до активної інформаційної діяльності; можна характеризувати наявністю певних вмінь розв'язувати інтелектуальні задачі;

- *інформаційний світогляд* – певна система поглядів на інформаційну сферу суспільства, її формування та механізми функціонування, особистісні переконання, ідеали, загальноприйняті положення, які зумовлюють духовно-практичне ставлення людини до інформаційного світу, її спосіб сприйняття, осмислення, оцінки довкілля і самої себе як конкретного суб'єкта пізнання і практики; можна характеризувати сукупністю уявлень, переконань, знань та умінь;

- *інформаційні ціннісні орієнтації* (перетинається з аксіологічним аспектом інформаційного світогляду) – це орієнтації на те в інформаційній сфері, чому людина вірить; цінності вказують на значення певних явищ в інформаційній сфері, які оцінюються в плані добра і зла, істини і неістини, краси і бридоти, допустимого і забороненого, справедливого і несправедливого і т.п.;

- *інформаційні потреби*, які є вираженням активного, творчого характеру ставлення особи до інформаційно-комунікаційних процесів, поповнення знань, інформаційного середовища; викликають активність людини і направляють її на оволодіння певними інформаційними цінностями, виступаючи тим самим як програми життєдіяльності;

- *інформаційно-операційна діяльність* (праксеологічний компонент) – активна діяльність особи в інформаційній сфері, в процесі якої відбувається становлення інформаційної культури, інформаційного потенціалу тощо; структурується відповідно до основних інформатичних компетентностей: інформологічно-методологічних, інформаційно-технологічних, компетентностей у галузі комп'ютерної інженерії, компетентностей у галузі моделювання, проектування, компетентностей у галузі алгоритмізації і програмування.

Таким чином, Ю.С.Рамський вважає, що інформатична компетентність відбиває операційно-діяльнісний компонент інформаційної культури людини. Схожої думки дотримується Л.А.Карташова, яка виокремлює у складі понять «ІТ-компетентності» та «ІТ-культури» вчителя спільні компоненти: *практичну, теоретичну та методичну*, але підкреслює, що «концепція ІТ-культури особистості вчителя є ширшою, ніж концепція ІТ-компетентності. На відміну від ІТ-компетентності, вона включає таку компоненту, як *психологічну*: інформатичний світогляд, формування якого припускає обов'язкову мотивацію особистості на необхідність формування професійно спрямованої ІТ-готовності; удосконалення особистісних здібностей; уміння аналітично, творчо та критично мислити, розвитку здібностей до навчання; прагнення до провадження ІТ у навчально-виховний процес, формування мотивації до використання ІТ у професійній діяльності» [9, с.95].

Якщо звузити поняття «інформатичної компетентності» до її діяльнісної складової, тобто вважати компетентність інтегрованою сукупністю знань та вмінь, що дозволяє здійснювати результативну діяльність, то можна погодитися з поглядом цих авторів. Але якщо дотримуватися загальноприйнятої психологічної структури компетентності, яка включає мотиваційно-сміслові та рефлексивні детермінанти, можна дійти до висновку, що смислові контури понять «інформаційна культура особистості» та «інформатична компетентність» практично співпадають, як це роблять автори [13].

Для того, щоб порівняти діяльнісні складові інформатичної компетентності та інформаційної культури, можна звузити поняття «культура особи» до поняття «культура діяльності особи», тобто розглянути поняття «культура інформаційної діяльності». Тоді до характеристики цього поняття можна застосувати ознаки культури діяльності, описані Н.Б.Криловою в роботі [10, с.135], а саме символізм, означеність та осмисленість артефактів, якими людина користується і які отримує в процесі діяльності; контекстність діяльності, її багатоаспектний зв'язок з іншими подібними діяльностями; особливий, ціннісний характер стосунків людей, які так чи інакше впливають на діяльність або включені до неї; особливі технологічні параметри такої діяльності (рівень організації, націленість на досконалість і досягнення найвищої якості, творчий характер та індивідуальна значущість). Характеристика інформаційної діяльності через ці ознаки подана в таблиці 3. Зауважимо, що ці ознаки можуть слугувати якісними критеріями оцінювання культури інформаційної діяльності.

Таблиця 3.

Характеристика культури інформаційної діяльності

Ознаки культури діяльності (за Н.Б.Криловою)			Особливості інформаційної діяльності у межах розглядаємої ознаки
Символізм,	означеність	та	Знання термінології та оперування

осмисленість артефактів, якими людина користується і які отримує в процесі діяльності	певною системою понять інформаційної діяльності; знання та розуміння інструментів інформаційної діяльності та технічних, естетичних, ергономічних та ін. вимог до артефактів (інформатичних продуктів)
Контексність діяльності, її багатоаспектний зв'язок з іншими подібними діяльностями	Включеність інформаційної діяльності в навчальну та професійну діяльність
Особливий, ціннісний характер стосунків людей, які так чи інакше впливають на діяльність або включені до неї	Стосунки людей в процесі інформаційної діяльності. Дотримання етичних та правових норм в інформаційній діяльності
Особливі технологічні параметри такої діяльності (рівень організації, націленість на досконалість і досягнення найвищої якості, творчий характер і індивідуальна значущість	Ефективність інформаційної діяльності, естетичність процесу та результату діяльності, націленість на досконалість та якість, творчий характер інформаційної діяльності

Як ми бачимо з таблиці 3, критерії культури інформаційної діяльності дещо пересікаються з критеріями інформатичної компетентності, але більше відбивають процесуальну, зовнішню, соціальну сторону цієї діяльності, на відміну від компетентності, яка націлена на результат.

Таким чином, з дидактичної точки зору, інформаційна культура як мета не є формально діагностичною, вона відображає скоріше виховні та розвивальні цільові аспекти навчального процесу. Може формуватися під час виконання завдань на формування окремих інформатичних умінь та навичок, не потребує спеціальної методики навчання. Не потребує введення комплексних завдань, але й не суперечить цьому. Може діагностуватися за окремими якісними критеріями, але ця діагностика не є строго формалізованою. При відборі методів та засобів навчання вчителів необхідно звертати увагу на етичну та естетичну складові діяльності та результату завдання.

Порівняння інформатичної компетентності та інформаційної культури через відповідні дидактичні підходи наведено в таблиці 4.

Таблиця 4.

Дидактичний порівняльний аналіз компетентнісного та культурологічного підходів у навчанні інформатичних дисциплін

Дідактичні підходи Складові навчального процесу	Компетентнісний підхід	Культурологічний підхід
Мета	Формування інформатичної компетентності особи. Цілі навчання формалізовані та строго діагностуються.	Формування інформаційної культури особи. Цілі навчання не формалізовані, строго не діагностуються; більше акцентуються виховні та розвивальні аспекти
Зміст навчання	Знання, уміння, навички, ціннісні ставлення інформаційної	Знання, уміння, навички, ціннісні ставлення інформаційної діяльності.

	продуктивно-технологічної діяльності. Відбір змісту здійснюється на основі системно-діяльнісного підходу	Відбір змісту здійснюється на основі особистісно-діяльнісного підходу
Методи, форми, засоби навчання	Методи, форми, засоби продуктивно-технологічного навчання інформатичних дисциплін	Може застосовуватися як традиційна методика, так і методика продуктивно-технологічного навчання
Результат	Діагностується через виконання учнями компетентнісних завдань	Строго не діагностується

Висновки. Інформатична компетентність є інтегрованою здатністю людини ефективно та результативно працювати в умовах інформаційного середовища; вона проявляється під час інформаційної діяльності та оцінюється за результатами діяльності. Формування інформатичної компетентності може бути декларовано за мету інформатичної дисципліни, якщо зміст та методи навчання конструюються за методикою продуктивно-технологічного навчання. За цих умов результат навчання оцінюється за формальними діагностичними методами та засобами.

Інформаційна культура є показником рівня досконалості людини в інформаційній сфері діяльності. Вона проявляється в процесі діяльності, комунікації, поведінці, але важливо, щоб такий процес відбувався у соціумі. Рівень інформаційної культури людини оцінюється за етичними та естетичними нормами, стандартами інформаційної діяльності, прийнятими у суспільстві. Мета інформатичної дисципліни, сформульована як формування інформаційної культури, не є діагностичною, вона більше проявляється у виховних та розвивальних цільових складових, а для навчальної складової потрібна додаткова розробка формальних критеріїв до оцінювання результатів навченості.

З дидактичної точки зору поняття «інформатична компетентність» та «інформаційна культура» не суперечать, а скоріше, доповнюють одне одного. Тому, на наш погляд, метою інформатичного навчання може бути інтегрована мета формування інформатичної компетентності та інформаційної культури, але за компетентнісним пріоритетом.

Як перспективу дослідження ми вбачаємо теоретичне обґрунтування та практичну розробку методів та засобів формалізованої діагностики інформатичної компетентності за функціональними інтегрованими критеріями.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Баловсяк Н. Інформаційна компетентність фахівця / Н.Баловсяк// Педагогіка і психологія професійної освіти. – 2004. - № 5. – с. 21-28.
2. Бурмакина, В.Ф. Большая Семерка (Б7). Информационно-коммуникационно-технологическая компетентность: методическое руководство для подготовки к тестированию учителей. [Электронный ресурс] / В.Ф. Бурмакина, М. Зелман, И.Н. Фалина. – М.: НФПК, 2007. – 56 с. Режим доступа: <http://ifap.ru/library/book360.pdf>.
3. Вербицкий А.А. Инварианты профессионализма: проблемы формирования / А.А. Вербицкий, М.Д. Ильязова. – М.: Логос, 2011. – 288 с.
4. Головань М.С. Інформатична компетентність: сутність, структура та становлення / М.С.Головань // Інформатика та інформаційні технології в навчальних закладах. – 2007. - № 4. – с. 62-69.

5. Дорошенко Ю.О. Компетентнісний підхід як основа забезпечення якості вищої освіти /Ю.О.Дорошенко, Г.І.Короткий // Актуальні проблеми реформування житлово-комунального господарства України: управління, кадри, інновації, технології: Матеріали Всеукраїнської науково-методичної конференції (м. Київ, 18-22 жовтня 2010 року) – К.: ДАЖКГ, 2010. – С. 7-19.
6. Дорошенко Ю.О. Технологічне навчання інформатики: Навчально-методичний посібник / Ю.О. Дорошенко, Т.В. Тихонова, Г.С. Луньова.— Х.: Вид-во «Ранок», 2011.— 304 с.
7. Зимняя И. А. Ключевые компетентности как результативно-целевая основа компетентностного подхода в образовании / И. А. Зимняя. - М.: Исследовательский центр проблем качества подготовки специалистов, 2004, - 40 с.
8. Каракозов С.Д. Информационная культура в контексте общей теории культуры личности /С.Д.Каракозов //Пед. информатика. – 2000. - № 2. - С.41-54.
9. Карташова Л.А. Формування ІТ-готовності як нової якісної характеристики учителя суспільно-гуманітарних дисциплін/ Л.А.Карташова // Педагогічний дискурс. – 2010. –вип. 8. -С.90-96
10. Крылова Н.Б. Культурология образования / Н.Б.Крылова. - М.: Народное образование, - 2000. –272 с.
11. Морзе Н.В. Компетентнісні завдання як засіб формування інформатичної компетентності в умовах неперервної освіти / Н. В. Морзе, О. Г. Кузьмінська, В. П. Вембер та ін. // Інформ. технології в освіті : зб. наук. пр. - 2010. - Вип. 6. - С. 23-31.
12. Новиков А.М. Педагогика: словарь системы основных понятий / А.М.Новиков. – М.: Издательский центр ИЭТ, 2013. – 268 с.
13. Помянтовский А.Н. Информационная культура личности: содержание и структура [Электронный ресурс]/ А.Н.Помянтовский, Е.П.Александров // Вестник ТИУиЭ. - 2010. - №2. – Режим доступа: <http://cyberleninka.ru/article/n/informatsionnaya-kultura-lichnosti-soderzhanie-i-struktura>
14. Раков С.А. Сучасний учитель інформатики: кваліфікація і вимоги / С.А.Раков// Комп'ютер у школі та сім'ї. – 2005. – №3. – с. 35-38.
15. Рамський Ю.С. Формування інформаційної культури особи – пріоритетне завдання сучасної освітньої діяльності / Ю.С. Рамський / Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання: Зб. наук. праць/ Редкол. – К.: НПУ ім. М.П. Драгоманова. – Випуск 8. – 2004. – С. 19-42 Відомості доступні також з Інтернету: <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/1290>
16. Рамський, Ю. С. Методична система формування інформаційної культури майбутніх вчителів математики [Текст] : автореф. дис. ... доктора пед. наук : спец. 13.00.02 "Теорія та методика навчання (інформатика)" / Ю. С. Рамський ; НПУ ім. М. П. Драгоманова. – К., 2013. – 56 с.
17. Irvin R. Katz. Testing Information Literacy in Digital Environments: ETS's iSkills Assessment [Electronic resource] // Information technology and libraries. – 2007. - September –URL: <http://caldonianacademy.net/spaces/LLiDA/uploads/Restricted/katz.pdf>
18. Framework for Qualifications of the European Higher Education Area. [Electronic resource] – URL: http://ecahe.eu/w/index.php/Framework_for_Qualifications_of_the_European_Higher_Education_Area.
19. Shared 'Dublin' descriptors for Short Cycle, First Cycle, Second Cycle and Third Cycle Awards. [Electronic resource] – URL: http://www.unidue.de/imperia/md/content/bologna/dublin_descriptors.pdf.

20. Tuning Education Structures in Europe [Electronic resource]. – URL : <http://tuning.unideusto.org>.
21. The European Qualifications Framework for Lifelong Learning (EQF). – European Communities [Electronic resource]. – URL: http://ec.europa.eu/eqf/documentation_en.htm.

DIDACTIC ANALYSIS OF THE CONCEPTS "INFORMATICS COMPETENCE" AND "INFORMATION CULTURE"

Tykhonova V. Tetiana

PhD (pedagogical sciences), Associate Professor

National Aviation University, Kyiv, Ukraine

tihitan@mail.ru

Abstract. Author based on many scientific sources substantiates the gist and constituents of the concepts of "informatics competence" and "information culture"; conducts comparative didactic analysis. Informatics competence - an person's integrated ability to work efficiently and effectively in the information environment; it appears in the information activities and evaluated for performance. Information Culture is a measure of human excellence in the information field; it manifests itself in social activities, communication, behavior. The author describes how these concepts affect the purposes of study, what should be the content of the training material in terms of the priority of one or the other concepts, what methods and tools must be applied for the purposes of study, what should be the diagnostic results.

Key words: informatics competence; information culture; informatics product; productive-technological education; competence tasks

REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

1. Balovsiak N. Information professional competence / N.Balovsiak// Pedahohika i psykholohiia profesiinoi osvity. – 2004. - # 5. – p. 21-28. (in Ukrainian)
2. Burmakina, V.F. Bol'shaja Semerka (B7). Information, communication and technological competence: a guide to prepare for the testing of teachers [Electronic resource] / V.F. Burmakina, M. Zelman, I.N. Falina. – M.: NFPK, 2007. – 56 p. URL: <http://ifap.ru/library/book360.pdf>. (in Russian)
3. Verbickij A.A. Invariants of professionalism: the problems of formation / A.A. Verbickij, M.D. Il'jazova. – M.: Logos, 2011. – 288 p. (in Russian)
4. Holovan M.S. Informatychna competence: the gist, structure and formation / M.S.Holovan // Informatyka ta informatsiini tekhnolohii v navchalnykh zakladakh. – 2007. - # 4. – p. 62-69. (in Ukrainian)
5. Doroshenko Yu.O. Competence approach as a basis for quality assurance of Higher Education /Yu.O.Doroshenko, H.I.Korotkyi // Actual problems of reforming housing and communal services of Ukraine: management, human resources, innovation, technologies: Materials of All-Ukrainian scientific-methodical conference (m. Kyiv, 18-22 october, 2010) – K.: DAZhKH, 2010. – p. 7-19. (in Ukrainian)
6. Doroshenko Yu.O. Technological learning of informatic: teaching handbook / Yu.O. Doroshenko, T.V. Tykhonova, H.S. Lunova.— Kh.: «Ranok», 2011.— 304 p. (in Ukrainian)
7. Zimnjaja I. A. Key competences as effectively-target based competency approach to education / I. A. Zimnjaja. - M.: Issledovatel'skij centr problem kachestva podgotovki specialistov, 2004, - 40 p. (in Russian)

8. Karakozov S.D. Information Culture in the context of the general theory of person's culture /S.D.Karakozov //Ped. informatika. – 2000. - # 2. - p.41-54. (in Russian)
9. Kartashova L.A. Formation IT-preparedness as a new qualitative characteristic of teacher of social and humanities sciences / L.A.Kartashova // Pedahohichniy dyskurs. – 2010. –vyp. 8. p.90-96(in Ukrainian)
10. Krylova N.B. Culturology of education / N.B.Krylova. M.: Narodnoe obrazovanie, - 2000. –272 p. (in Russian)
11. Morze N.V. Competence tasks as a means of building informatics competence under continuous education / N. V. Morze, O. H. Kuzminska, V. P. Vember and oth. // Inform. tekhnolohii v osviti : zb. nauk. pr. - 2010. - Vyp. 6. - p. 23-31. (in Ukrainian)
12. Novikov A.M. Pedagogy: a dictionary of basic concepts / A.M.Novikov. – M.: IJeT, 2013. – 268 p. (in Russian)
13. Pomjantovskij A.N. Personal information culture: the content and structure [Electronic resource]/ A.N.Pomjantovskij, E.P.Aleksandrov // Vestnik TIUiJe. 2010. #2. – URL: <http://cyberleninka.ru/article/n/informatsionnaya-kultura-lichnosti-soderzhanie-i-struktura> (in Russian)
14. Rakov S.A. Modern informatic teacher: qualification and requirements / S.A.Rakov// Kompiuter u shkoli ta simi. – 2005. – #3. – p. 35-38. (in Ukrainian)
15. Ramskyi Yu.S. Formation of information culture of the person - a priority of modern educational activity / Yu.S. Ramskyi / Kompiuterno-orientovani systemy navchannia: Zb. nauk. prats/ Redkol. – K.: NPU im. M.P. Drahomanova. – Vypusk 8. – 2004. – p. 19-42 (in Ukrainian)
16. Ramskyi, Yu. S. Methodical system of formation of information culture of future teachers of mathematics [Text] : avtoref. dys. ... doctor of ped. sciences : 13.00.02 "Teoriia ta metodyka navchannia (informatyka)" / Yu. S. Ramskyi ; NPU im. M. P. Drahomanova. – K., 2013. – 56 p. (in Ukrainian)
17. Irvin R. Katz. Testing Information Literacy in Digital Environments: ETS's iSkills Assessment [Electronic resource] // Information technology and libraries. – 2007. - September –URL: <http://caledonianacademy.net/spaces/LLiDA/uploads/Restricted/katz.pdf>
18. Framework for Qualifications of the European Higher Education Area. [Electronic resource] – URL: http://ecahe.eu/w/index.php/Framework_for_Qualifications_of_the_European_Higher_Education_Area.
19. Shared 'Dublin' descriptors for Short Cycle, First Cycle, Second Cycle and Third Cycle Awards. [Electronic resource] – URL: <http://www.unidue>.
20. The European Qualifications Framework for Lifelong Learning (EQF). – European Communities [Electronic resource]. – http://ec.europa.eu/eqf/documentation_en.htm.
21. Tuning Education Structures in Europe [Electronic resource]. – URL : <http://tuning.unideusto.org>.